

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/34/34/96

LUSTRACJA - PROBLEM WCIĄŻ AKTUALNY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Od początku przemian ustrojowych prawie wszystkie siły polityczne co jakiś czas podejmują próby przeprowadzenia lustracji. Jako pierwszy zgłaszał taki projekt już w 1989 roku Obywatelski Klub Parlamentarny. W 1991 roku Senat uchwalił wniosek o sprawdzaniu osób zajmujących wysokie stanowiska parlamentarne i państwowe. Nieudana próba lustracji posłów, senatorów i wysokich urzędników państwowych, podjęta w 1992 roku przez ówczesnego ministra spraw wewnętrznych, zakończyła się skandalem politycznym. W 1994 roku Sejm ponownie zajął się sprawą lustracji, rozpatrując kilka poselskich projektów. Wówczas wszystkie zostały odrzucone. Sprawa lustracji powróciła na pierwsze strony gazet na początku 1996 roku. Wywołało ją publiczne oskarżenie premiera Józefa Oleksego o współpracę z obcym wywiadem. Projekt ustawy o powołaniu Komisji Zaufania Publicznego jest pierwszą inicjatywą ustawodawczą prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Według tego projektu wszyscy kandydaci na kierownicze stanowiska państwowe, a także parlamentarzyści, sędziowie i prokuratorzy podlegaliby sprawdzeniu, czy byli tajnymi, świadomymi współpracownikami służb bezpieczeństwa, działającymi na szkodę opozycji demokratycznej.

Potrzeba przeprowadzenia lustracji, jej zakres w społecznej świadomości oraz stosunek do prezydenckiego projektu lustracyjnego były przedmiotem lutowego sondażu CBOS¹.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (69) zrealizowano w dniach 2-6 lutego ‘96 na reprezentatywnej

LUSTRACJA - PROBLEM OGÓLNOSPÓŁECZNY CZY ELEMENT GRY POLITYCZNEJ ?

Od 1993 roku rośnie poparcie społeczne dla lustracji. Wyniki sondaży opinii społecznej wskazują na coraz większe oczekiwania co do usunięcia z aparatu państwowego dawnych agentów Służby Bezpieczeństwa.

Tabela 1

w procentach

Ostatnio wiele mówi się o problemie lustracji, tzn. sprawdzenia, kto był w przeszłości agentem Służby Bezpieczeństwa. Czy uważa Pan(i), że:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	II '93	VI '94	II '96
- lustracja jest dziś w Polsce jednym z ważniejszych problemów, który trzeba niezwłocznie rozwiązać	27	34	44
- lustracja to temat, którym interesuje się tylko mała grupa polityków	50	46	36
Trudno powiedzieć	23	20	20

Jednak, mimo rosnącej w ciągu ostatnich lat liczby respondentów wskazujących na potrzebę lustracji, w społeczeństwie nie ma jednomyślności. Wprawdzie zwolennicy sprawdzenia przeszłości polityków i funkcjonariuszy państwowych przeważają, jednak znaczna część badanych postrzega lustrację jako grę polityczną (36%), którą zwykli obywatele nie są zainteresowani.

O tym, że lustracja należy obecnie do najważniejszych problemów kraju, częściej przekonani są mężczyźni (52%) niż kobiety (37%), mieszkańcy miast niż wsi, zwolennicy prawicy (65%) niż centrum (41%) i lewicy (34%). Aprobata ogólnonarodowego znaczenia lustracji deklarowana jest tym częściej, im wyższy poziom wykształcenia i lepsze warunki materialne ankietowanych. Konieczność wyeliminowania z życia publicznego agentów SB najczęściej dostrzegają osoby z wyższym wykształceniem (58%), a spośród grup społeczno-zawodowych - kadra kierownicza i inteligencja (53%) oraz bezrobotni (51%).

Największą potrzebę rozrachunku z przeszłością deklaruje potencjalny elektorat Unii Wolności (75%) oraz NSZZ „Solidarność” (69%). Wśród potencjalnych wyborców dużych, liczących się partii politycznych teza o konieczności przeprowadzenia lustracji była najmniej popularna w elektoracie SLD (36%).

Ponad jedna trzecia ankietowanych postrzega lustrację wyłącznie jako przedmiot zainteresowania wąskiej grupy polityków. Tak najczęściej uważają osoby o lewicowych poglądach politycznych (57%).

Jedna piąta respondentów nie ma wyrobionego zdania na temat lustracji. Są to przede wszystkim osoby najstarsze, o niskim poziomie wykształcenia, a także rolnicy i gospodynie domowe.

Argumentem na rzecz rozrachunku z przeszłością jest odsunięcie byłych agentów SB od udziału w życiu politycznym. W opinii ponad połowy ankietowanych byli tajni współpracownicy Służb Bezpieczeństwa nadal mogą szkodzić krajowi, jeśli zajmują wysokie stanowiska państwowe. Co więcej, mimo upływu czasu, ostatnio wzrosło poczucie takiego zagrożenia.

Tabela 2

w procentach

Czy uważa Pan(i), że:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	II '93	VI '94	II '96
- byli agenci Służby Bezpieczeństwa, jeśli zajmują wysokie stanowiska państwowe, wciąż mogą szkodzić krajowi	47	44	52
- byli agenci Służby Bezpieczeństwa, nawet jeśli zajmują wysokie stanowiska państwowe, nie są już w stanie szkodzić krajowi	27	33	27
Trudno powiedzieć	26	23	21

Postrzeganie potrzeby przeprowadzenia lustracji wyraźnie współwystępuje z poczuciem zagrożenia kraju ze strony byłych agentów (V Cramera=.45).

Tabela 3

w procentach

Czy Pan(i) uważa, że:	- byli agenci SB wciąż mogą szkodzić krajowi	- byli agenci SB nie mogą już szkodzić krajowi	Trudno powiedzieć
- lustracja jest dziś w Polsce ważnym problemem, który trzeba niezwłocznie rozwiązać	76	16	8
- lustracja to temat, który interesuje tylko małą grupę polityków	35	50	15
Trudno powiedzieć	27	10	63

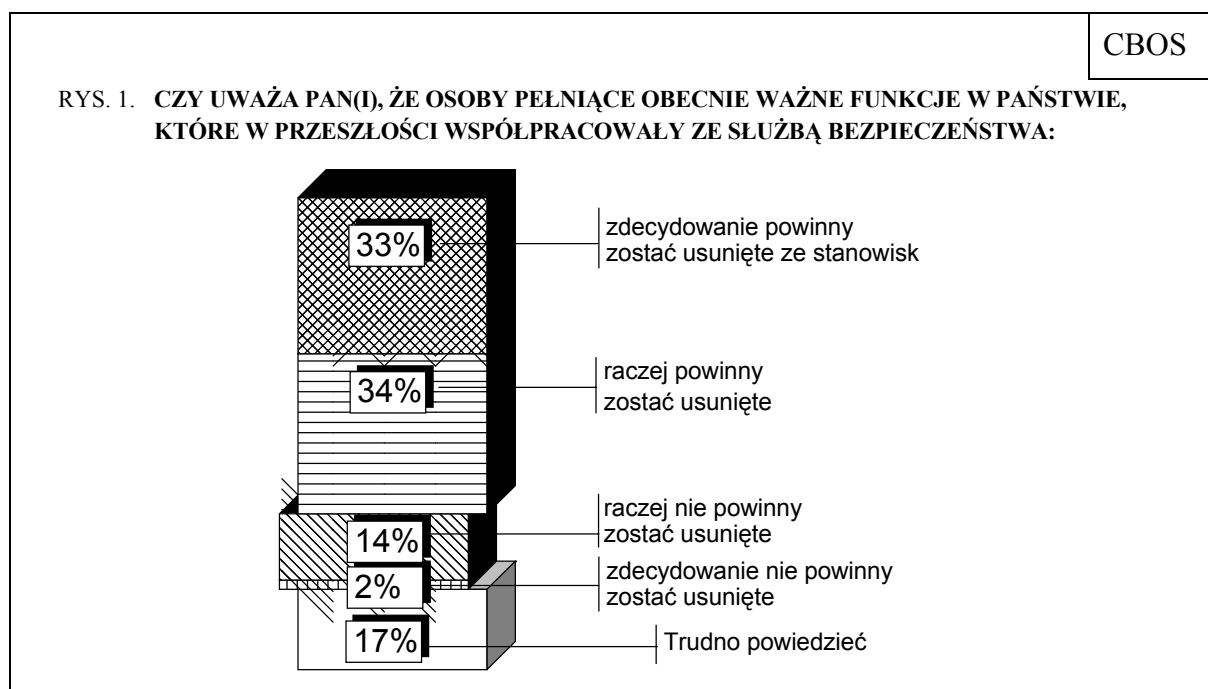
Deklaracja obaw związanych z obecną działalnością byłych tajnych agentów najsilniej związana jest z wykształceniem i orientacją polityczną ankietowanych. Pozostałe zmienne nie różnicują poglądów na ten temat.

Zdecydowana większość zwolenników prawicy (80%) jest zdania, że byli agenci zajmujący wysokie stanowiska mogą nadal szkodzić państwu, natomiast połowa badanych identyfikujących się z lewicą (50%) uważa, że nie są oni już w stanie zagrażać interesom kraju.

Obawy przed działalnością dawnych przeciwników opozycji demokratycznej w Polsce deklaruje większość potencjalnych wyborców NSZZ „Solidarność” (79%), Unii Wolności (78%), PSL (62%) oraz ponad połowa zwolenników Unii Pracy (54%).

Spośród sympatyków wszystkich partii politycznych tylko przeważająca część (51%) potencjalnego elektoratu SLD jest zdania, że byli agenci nie są już w stanie szkodzić krajowi.

Większość ankietowanych (67%) wyraźnie optuje za usunięciem ze stanowisk osób, które w przeszłości uwikłane były we współpracę z SB.

Opinię tę podziela zarówno zdecydowana większość ankietowanych, dla których lustracja stanowi jeden z ważniejszych problemów do rozwiązania, jak i ponad połowa tych, którzy twierdzą, że jest to sprawa interesująca wyłącznie wąski krąg polityków. Również blisko połowa nie mających wyrobionego zdania na temat potrzeby lustracji uważa, że osoby współpracujące w przeszłości ze Służbą Bezpieczeństwa nie powinny obecnie sprawować ważnych funkcji w państwie.

Tabela 4

w procentach

Czy uważa Pan(i), że:	Czy osoby pełniące obecnie ważne funkcje w państwie powinny być usunięte ze stanowisk?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
- lustracja jest dziś w Polsce jednym z ważniejszych problemów, który trzeba niezwłocznie rozwiązać	86	9	5
- lustracja to temat, którym interesuje się tylko mała grupa polityków	56	28	16
Trudno powiedzieć	49	11	42

Bez względu na to, czy badani postrzegają lustrację jako ważną sprawę ogólnonarodową czy też jako wewnętrzną sprawę elit politycznych, nadal żywa jest obawa przed zagrożeniem interesów państwa ze strony aktywnych politycznie byłych agentów SB. Jednocześnie większość ankietowanych wyraża opinię, że wśród osób zajmujących obecnie ważne stanowiska i pełniących ważne funkcje w państwie nie ma miejsca dla byłych współpracowników Służby Bezpieczeństwa.

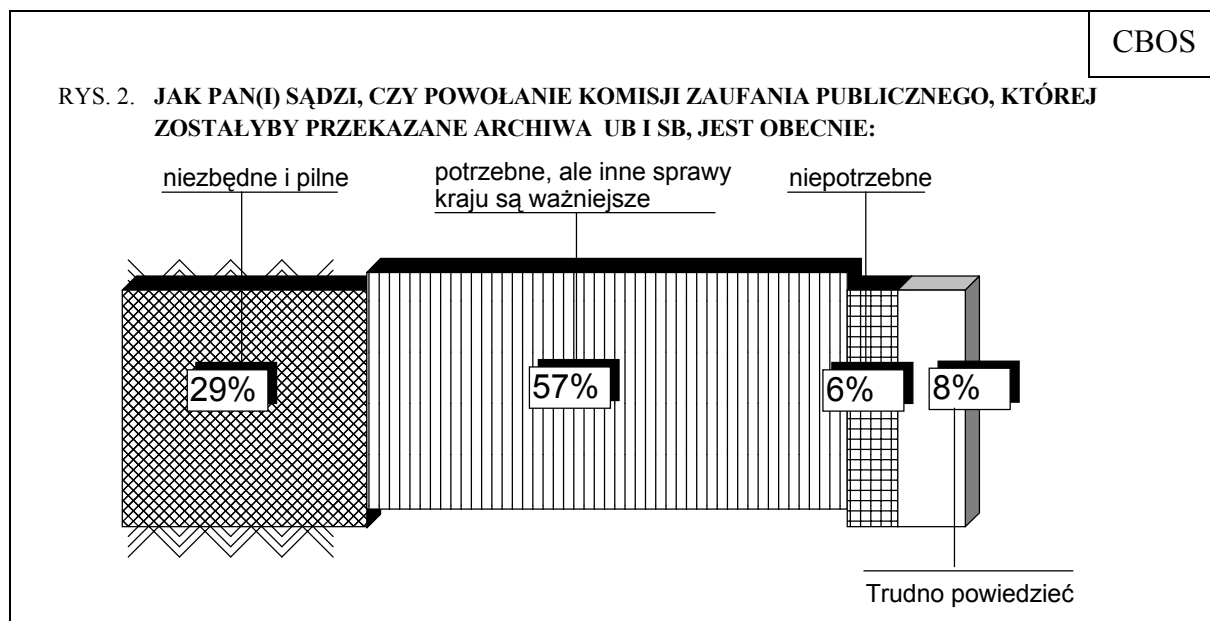
OPINIE O PREZYDENCKIM PROJEKCIE LUSTRACJI

Wraz z problemem lustracji pojawiły się obawy, czy nie będą lustrować ci, którzy powinni być lustrowani, oraz lęk przed skrzywdzeniem niewinnie posądzonych lub pomówionych². Wydawało się, że szlachetna idea „grubej kreski” ustrzeże Polskę przed falą rozliczeń, oskarżeń, konfrontacji. Jednak nie przyniosła ona spodziewanych owoców. Przeciwnie, wyniki badania opinii społecznej wskazują na rosnącą potrzebę usunięcia z aparatu państwowego dawnych agentów SB.

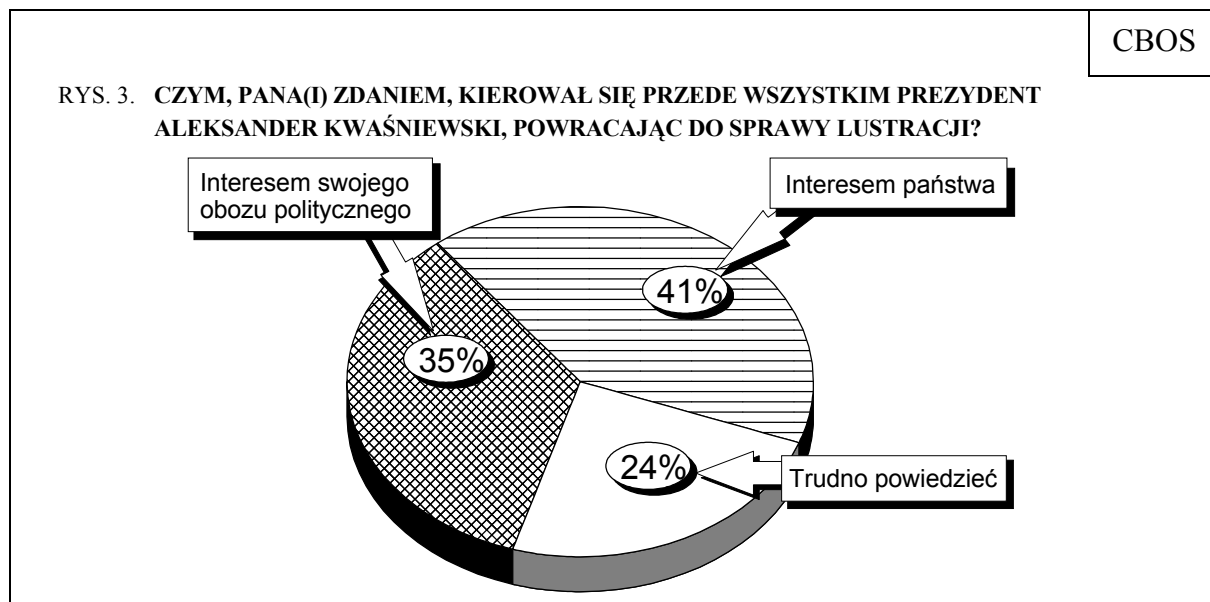
W tej sytuacji prezydencki projekt ustawy o powołaniu Komisji Zaufania Publicznego, na czele której stałyby uznane autorytety moralne, spotkał się z aprobatą społeczną (88%). Jednak tylko 29% badanych uznało to za sprawę naprawdę ważną. Przypomnijmy, że zadaniem Komisji będzie nie tylko sprawdzanie przeszłości kandydatów na wysokie stanowiska w państwie, ale także możliwość oczyszczenia się z niesłusznych oskarżeń i pomówień. Jednocześnie trzeba podkreślić, że - według ankietowanych - w hierarchii problemów wymagających pilnego rozwiązania powołanie Komisji ustępuje miejsca innym, ważniejszym sprawom. Co do tego przedstawiciele różnych grup społecznych są zgodni.

---

² Trzy lata temu (w lutym '93), już po próbie lustracji podjętej przez Antoniego Macierewicza, blisko połowa ankietowanych (46%) deklarowała, że nie powinno się w Polsce przeprowadzać lustracji, ponieważ zbyt wielkie jest ryzyko, że ktoś zostanie niewinnie oskarżony.

Natomiast poglądy na temat intencji, jakimi kierował się prezydent Aleksander Kwaśniewski występując ze swoją pierwszą inicjatywą ustawodawczą, są podzielone.

Zdecydowana większość sympatyków lewicy (68%) oraz potencjalnego elektoratu koalicji rządzącej (SLD-71% i PSL-53%) uważa, że prezydent miał na względzie przede wszystkim interes państwa. Ponad połowa sympatyków prawicy (59%) oraz przyszłych

wyborców NSZZ "Solidarność" (61%), Unii Pracy i Unii Wolności (po 51%) jest zdania, że prezydencki projekt ustawy lustracyjnej leży przede wszystkim w interesie obozu politycznego prezydenta. Można więc powiedzieć, że o ile poglądy i sympatie polityczne w małym stopniu różnicują opinie o potrzebie powołania Komisji na tle innych problemów kraju wymagających rozwiązania, o tyle ocena intencji wprowadzenia w życie prezydenckiego projektu zależy od politycznych sympatii ankietowanych.

ZAKRES LUSTRACJI

Wraz z pewną akceptacją lustracji wzrosło przekonanie, że społeczeństwo ma prawo do informacji o każdym szczególe z życiorysu polityka. Jednak niemal co trzeci ankietowany jest odmiennego zdania. Mimo że opinia publiczna w tej sprawie jest podzielona, to jednak w każdej grupie społecznej (bez względu na kryterium zróżnicowania) przeważają zwolennicy poglądu, że społeczeństwo ma prawo znać szczegóły z życia przedstawicieli elit politycznych.

Tabela 5

w procentach

Czy uważa Pan(i), że:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	II '93	VI '94	II '96
- społeczeństwo ma prawo wiedzieć o każdym szczególe z życiorysu polityka	53	52	59
- polityk nie musi ujawniać przed opinią publiczną wszystkich szczegółów swego życiorysu	29	34	30
Trudno powiedzieć	18	14	11

Prezydencki projekt ustawy lustracyjnej zakłada, że Komisja Zaufania Publicznego będzie obowiązkowo sprawdzała przeszłość osób ubiegających się o kierownicze stanowiska w państwie. Jest to zgodne z powszechnym odczuciem ankietowanych dotyczącym zakresu lustracji.

Tabela 6

w procentach

Czy uważa Pan(i), że Komisja Zaufania Publicznego powinna obowiązkowo sprawdzać przeszłość:	Wskazania respondentów		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
- premiera i wicepremierów	93	6	1
- ministrów i wiceministrów	92	7	1
- sędziów i prokuratorów	91	8	1
- posłów i senatorów	88	11	1
- urzędników państwowych wysokich szczebli	86	13	1
- radnych	66	33	1
- nauczycieli	39	60	1

Istnieje powszechna zgodność co do obowiązkowej lustracji osób piastujących najwyższe urzędy państwowe oraz odpowiedzialnych za funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Opinie o konieczności sprawdzania przeszłości radnych nie są już tak jednoznaczne, a do przeszłości politycznej nauczycieli, którym powierza się wychowanie i edukację młodego pokolenia, trzy piąte ankietowanych nie przywiązuje znaczenia. Co więcej, lustracja nauczycieli spotkałaby się raczej ze sprzeciwem niż aprobatą. Zatem lustrację postrzega się przede wszystkim jako pozbawienie byłych agentów wpływów politycznych. Można przypuszczać, że według ankietowanych im dalej od władzy, polityki i spraw wagi państwowej, tym mniej ważne jest, czy ktoś w przeszłości był uwikłany w zwalczanie opozycji demokratycznej w Polsce i działalność agenturalną na rzecz Służby Bezpieczeństwa.

W opinii społecznej potrzeba lustracji związana jest przede wszystkim z poczuciem zagrożenia interesów państwa. Bez względu na to, jak ankietowani postrzegają lustrację - czy jako problem ogólnonarodowy, który należy niezwłocznie rozwiązać, czy też jako element gry politycznej - zgodni są co do tego, że byli tajni agenci SB nie powinni obecnie sprawować ważnych funkcji w państwie. Respondenci są najbardziej jednomyślni w ocenie poddania obowiązkowi lustracji tych osób, które zajmują kierownicze stanowiska w państwie oraz są odpowiedzialne za funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości.

Najwyraźniej społeczeństwo pragnie jawności i wyeliminowania ze sceny politycznej byłych agentów Służby Bezpieczeństwa. Prawdopodobnie dlatego prezydencki projekt powołania Komisji Zaufania Publicznego spotkał się z dużą aprobatą.

Warto podkreślić, że ponad połowa ankietowanych dostrzegając potrzebę lustracji uważa jednak, że inne sprawy kraju są od niej ważniejsze.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Ostatnio znów wiele się mówi o problemie lustracji, tzn. sprawdzenia kto był w przeszłości agentem Służby Bezpieczeństwa. Czy uważa Pan(i), że: 1 - lustracja jest dziś w Polsce jednym z ważniejszych problemów, który trzeba niezwłocznie rozwiązać; 2 - lustracja to temat, którym interesuje się tylko mała grupa polityków

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	36	19	1205
Płeć				
Mężczyźni	52	35	12	570
Kobiety	37	37	26	635
Wiek				
do 24 lat	43	42	15	178
25-34	48	37	15	224
35-44	43	41	16	271
45-54	45	36	18	200
55-64	44	31	24	158
65 lat i więcej	42	26	32	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	33	26	452
Miasto do 20 tys.	38	39	23	166
od 21 do 100 tys.	46	40	13	200
101-500 tys.	46	40	14	248
501 tys. i więcej mieszk.	57	30	13	135
Region				
Północny	45	39	16	156
Zachodni	48	29	23	136
Środkowozachodni	37	40	23	174
Środkowy	50	36	15	217
Wschodni	41	39	21	140
Południowo-wschodni	46	31	23	176
Południowo-zachodni	44	39	18	206
Wykształcenie				
Podstawowe	36	34	30	420
Zasadnicze zawodowe	44	39	17	314
Średnie	50	37	13	367
Wyższe	58	35	7	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	53	41	6	77
Prac.umysł.niż.szczebła	49	41	10	109
Pracownicy fiz.- umysł.	31	58	10	60
Robotnicy wykwalifikowani	48	42	11	133
Robotnicy niewykwalifik.	33	44	23	52
Rolnicy	38	28	35	83
Prywatni przedsiębiorcy	47	40	14	62
Bierni zawodowo				
Renciści	37	37	26	170
Emeryci	47	29	24	205
Uczniowie i studenci	49	38	13	69
Bezrobotni	51	28	21	122
Gospodynie domowe i inni	39	26	35	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	45	43	12	139
Sektor państwowy	50	38	12	133
Sektor prywatny	42	45	13	232
Spółdzielczość	52	37	11	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	39	34	27	291
151 - 225	42	38	20	212
226 - 325	44	38	17	290
326 - 425	45	37	19	149
426 i powyżej	50	38	11	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	34	22	385
Średnie	41	38	20	573
Dobre	52	35	13	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	23	30	62
Raz w tygodniu	46	33	21	683
Kilka razy w roku	43	42	15	324
W ogóle nie uczestniczy	39	44	17	135
Poglądy polityczne				
Lewica	34	57	8	276
Centrum	41	44	15	302
Prawica	65	21	14	366
Trudno powiedzieć	30	27	43	261

Tabela 2. Czy uważa Pan(i), że: 1 - byli agenci Służby Bezpieczeństwa, jeśli zajmują wysokie stanowiska państwowe, wciąż mogą szkodzić krajowi; 2 - byli agenci Służby Bezpieczeństwa, nawet jeśli zajmują stanowiska państwowe, nie są już w stanie szkodzić krajowi (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	52	27	21	1205
Płeć				
Mężczyźni	57	28	15	570
Kobiety	46	27	26	635
Wiek				
do 24 lat	53	30	17	178
25-34	55	28	17	224
35-44	55	29	16	271
45-54	49	29	22	200
55-64	48	29	22	158
65 lat i więcej	46	18	36	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	23	29	452
Miasto do 20 tys.	50	30	20	166
od 21 do 100 tys.	53	32	15	200
101-500 tys.	56	29	15	248
501 tys. i więcej mieszk.	56	28	16	135
Region				
Północny	57	29	14	156
Zachodni	52	25	23	136
Środkowo-zachodni	41	35	23	174
Środkowy	53	28	18	217
Wschodni	61	19	20	140
Południowo-wschodni	45	26	29	176
Południowo-zachodni	53	27	20	206
Wykształcenie				
Podstawowe	46	22	33	420
Zasadnicze zawodowe	52	31	17	314
Średnie	55	31	14	367
Wyższe	64	27	10	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	62	27	11	77
Prac. umysł. niż. szczebla	58	31	11	109
Pracownicy fiz. - umysł.	53	35	12	60
Robotnicy wykwalifikowani	51	33	16	133
Robotnicy niewykwalifik.	52	28	20	52
Rolnicy	50	21	29	83
Prywatni przedsiębiorcy	53	33	15	62
Bierni zawodowo				
Renciści	38	25	37	170
Emeryci	53	23	24	205
Uczniowie i studenci	59	26	15	69
Bezrobotni	53	28	19	122
Gospodynie domowe i inni	48	24	28	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	55	30	14	139
Sektor państwowy	53	31	16	133
Sektor prywatny	58	27	15	232
Spółdzielczość	47	38	15	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	53	22	25	291
151 - 225	48	25	27	212
226 - 325	49	31	20	290
326 - 425	50	31	18	149
426 i powyżej	56	34	11	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	53	23	24	385
Średnie	49	29	22	573
Dobre	56	29	15	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	23	28	62
Raz w tygodniu	54	22	23	683
Kilka razy w roku	48	33	19	324
W ogóle nie uczestniczy	46	41	13	135
Poglądy polityczne				
Lewica	34	50	16	276
Centrum	48	32	20	302
Prawica	80	11	9	366
Trudno powiedzieć	35	21	44	261

Tabela 3. Czy uważa Pan(i), że osoby pełniące obecnie ważne funkcje w państwie, które w przeszłości współpracowały ze Służbą Bezpieczeństwa: 1 - powinny zostać usunięte ze stanowisk; 2 - nie powinny zostać usunięte

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	16	16	1205
Płeć				
Mężczyźni	73	14	14	570
Kobiety	62	19	19	635
Wiek				
do 24 lat	58	24	17	178
25-34	65	18	16	224
35-44	77	12	11	271
45-54	69	14	17	200
55-64	70	15	16	158
65 lat i więcej	59	16	25	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	15	24	452
Miasto do 20 tys.	71	17	11	166
od 21 do 100 tys.	71	13	16	200
101-500 tys.	72	16	12	248
501 tys. i więcej mieszk.	69	24	7	135
Region				
Północny	70	17	12	156
Zachodni	71	9	19	136
Środkowo-zachodni	60	18	22	174
Środkowy	67	19	13	217
Wschodni	71	12	17	140
Południowo-wschodni	71	12	17	176
Południowo-zachodni	62	22	16	206
Wykształcenie				
Podstawowe	61	16	23	420
Zasadnicze zawodowe	66	18	16	314
Średnie	71	15	14	367
Wyższe	80	17	2	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	78	18	4	77
Prac. umysł. niż. szczebla	67	20	13	109
Pracownicy fiz. - umysł.	77	17	7	60
Robotnicy wykwalifikowani	68	20	12	133
Robotnicy niewykwalifik.	73	15	12	52
Rolnicy	62	13	26	83
Prywatni przedsiębiorcy	68	23	9	62
Bierni zawodowo				
Renciści	64	12	24	170
Emeryci	68	15	18	205
Uczniowie i studenci	65	20	15	69
Bezrobotni	66	14	19	122
Gospodynie domowe i inni	54	18	28	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	71	19	11	139
Sektor państwowy	71	17	12	133
Sektor prywatny	71	19	10	232
Spółdzielczość	78	12	11	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	65	17	18	291
151 - 225	67	11	22	212
226 - 325	67	15	17	290
326 - 425	68	21	12	149
426 i powyżej	71	21	8	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	69	12	19	385
Średnie	66	17	17	573
Dobre	67	21	12	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	78	14	8	62
Raz w tygodniu	67	15	18	683
Kilka razy w roku	66	17	17	324
W ogóle nie uczestniczy	67	20	13	135
Poglądy polityczne				
Lewica	57	27	16	276
Centrum	67	18	15	302
Prawica	85	9	6	366
Trudno powiedzieć	53	14	32	261

Tabela 4. Czy uważa Pan(i), że: 1 - społeczeństwo ma prawo wiedzieć o każdym szczególe z życiorysu polityka; 2 - polityk nie musi ujawniać przed opinią publiczną wszystkich szczegółów swego życiorysu (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	30	11	1205
Płeć				
Mężczyźni	63	29	8	570
Kobiety	56	31	14	635
Wiek				
do 24 lat	50	39	11	178
25-34	59	34	7	224
35-44	65	28	7	271
45-54	61	30	10	200
55-64	65	26	9	158
65 lat i więcej	54	22	24	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	59	26	16	452
Miasto do 20 tys.	52	35	13	166
od 21 do 100 tys.	62	32	6	200
101-500 tys.	61	31	8	248
501 tys. i więcej mieszk.	61	33	6	135
Region				
Północny	53	40	7	156
Zachodni	70	23	7	136
Środkowozachodni	57	28	16	174
Środkowy	62	31	7	217
Wschodni	60	17	22	140
Południowo-wschodni	63	25	11	176
Południowo-zachodni	53	39	9	206
Wykształcenie				
Podstawowe	54	28	18	420
Zasadnicze zawodowe	64	29	8	314
Średnie	61	32	8	367
Wyższe	63	33	4	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	57	43	0	77
Prac. umysł. niż. szczebla	64	29	7	109
Pracownicy fiz. - umysł.	52	47	1	60
Robotnicy wykwalifikowani	68	27	5	133
Robotnicy niewykwalifik.	62	35	3	52
Rolnicy	55	25	20	83
Prywatni przedsiębiorcy	53	40	7	62
Bierni zawodowo				
Renciści	58	25	17	170
Emeryci	60	23	16	205
Uczniowie i studenci	51	41	8	69
Bezrobotni	59	29	12	122
Gospodynie domowe i inni	62	19	19	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	60	33	6	139
Sektor państwowy	63	35	2	133
Sektor prywatny	59	35	5	232
Spółdzielczość	69	27	3	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	62	24	14	291
151 - 225	59	30	12	212
226 - 325	59	30	11	290
326 - 425	57	36	7	149
426 i powyżej	61	31	8	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	62	24	15	385
Średnie	59	33	9	573
Dobre	57	32	10	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	24	17	62
Raz w tygodniu	61	27	13	683
Kilka razy w roku	57	35	8	324
W ogóle nie uczestniczy	57	37	7	135
Poglądy polityczne				
Lewica	55	40	5	276
Centrum	58	32	10	302
Prawica	69	25	6	366
Trudno powiedzieć	51	23	26	261

Tabela 5. Istnieje projekt powołania Komisji Zaufania Publicznego, której zostałyby przekazane archiwa UB i SB. Komisja zajęłaby się sprawdzeniem przeszłości osób ubiegających się o kierownicze stanowiska państwowe, a także osób niesłusznie pomówionych o tajną współpracę ze Służbą Bezpieczeństwa. Jak Pan(i) sądzi, czy powołanie takiej komisji jest obecnie: 1 - niezbędne i pilne; 2 - potrzebne, ale inne sprawy kraju są ważniejsze; 3 - niepotrzebne (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	57	6	9	1204
Płeć					
Mężczyźni	32	56	7	5	569
Kobiety	26	58	5	12	635
Wiek					
do 24 lat	25	63	7	5	178
25-34	25	64	6	5	224
35-44	27	61	5	7	270
45-54	33	57	4	6	200
55-64	30	53	7	10	158
65 lat i więcej	34	37	6	23	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	54	8	12	452
Miasto do 20 tys.	29	60	4	7	166
od 21 do 100 tys.	29	60	5	6	199
101-500 tys.	32	55	6	7	248
501 tys. i więcej mieszk.	31	60	4	5	135
Region					
Północny	36	54	2	8	155
Zachodni	28	57	6	9	136
Środkowo-zachodni	28	57	7	13	174
Środkowy	26	59	6	9	217
Wschodni	33	51	8	8	140
Południowo-wschodni	22	62	7	9	176
Południowo-zachodni	30	59	5	6	206
Wykształcenie					
Podstawowe	26	51	6	17	420
Zasadnicze zawodowe	32	55	8	5	313
Średnie	29	63	4	4	367
Wyższe	30	63	6	2	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	35	56	7	2	77
Prac. umysł. niż. szczebla	20	71	4	5	109
Pracownicy fiz.- umysł.	35	61	2	2	60
Robotnicy wykwalifikowani	26	61	10	3	132
Robotnicy niewykwalifik.	28	63	5	4	52
Rolnicy	23	56	8	13	83
Prywatni przedsiębiorcy	31	62	3	4	62
Bierni zawodowo					
Renciści	24	53	6	17	170
Emeryci	36	44	6	15	205
Uczniowie i studenci	32	57	6	5	69
Bezrobotni	25	62	6	7	122
Gospodynie domowe i inni	34	51	4	11	61
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	29	59	7	5	139
Sektor państwowy	29	64	5	2	133
Sektor prywatny	29	63	5	3	231
Spółdzielczość	23	64	7	6	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	34	52	6	8	291
151 - 225	21	62	6	11	212
226 - 325	25	59	8	8	290
326 - 425	29	59	4	8	149
426 i powyżej	37	53	6	4	186
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	56	7	9	385
Średnie	29	56	5	10	573
Dobre	29	59	6	6	246
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	31	55	0	15	62
Raz w tygodniu	30	54	6	10	683
Kilka razy w roku	25	62	7	5	324
W ogóle nie uczestniczy	30	57	7	6	134
Poglądy polityczne					
Lewica	21	70	7	2	275
Centrum	29	58	7	5	302
Prawica	40	50	4	5	366
Trudno powiedzieć	20	50	5	24	261